

не має істотного значення. За цих умов вичерпними критеріями отримання соціального замовлення стають ціна та якість послуг.

Використана література

1. Монастирський Г. Л. Державний і муніципальний сектори національної економіки: концепція модернізації / Г. Л. Монастирський // Ринкова система України: стан та перспективи розвитку: монографія / за заг. ред. О.В. Макарюка, В.М. Жмайлова, Ю.І. Данька. – Х.: Міськдрук, 2011. – С. 103-157.

2. Муниципальные и региональные процессы в условиях глобализации и европеизации: [сборник; под ред. Г.В. Витткэмпера, Г.Я. Козлова, В.С.Авдонина]. – М.: КДУ, 2006. – 456 с.

УДК 658.589

Наталія Равлик, аспірант

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

АНАЛІЗ ІННОВАЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ: СУЧАСНИЙ СТАН І ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ

Nataliia Ravlyk

ANALYSIS OF INNOVATIVE ACTIVITY OF INDUSTRIAL ENTERPRISES: MODERN STATE AND PROBLEMS OF DEVELOPMENT

На сьогоднішній час питання інноваційної активності вітчизняних підприємств відноситься до числа головних державних пріоритетів внутрішньої політики, оскільки інновації є запорукою комплексного розвитку суспільства. Питанням розвитку інноваційної політики та інноваційним процесам на виробництві промислових підприємств приділено значну увагу у працях таких вітчизняних вчених, як О.Алейнікова, Ж. Говоруха, І. Зятковський, Г. Кульнева, С. Ковальчук, Л. Федулова, Є. Лазарева, Ю. Шипуліна та інших.

Під інноваційно активним підприємством слід розуміти підприємство, що здійснює широкий спектр видів інноваційної діяльності, а саме: проведення досліджень і нові розробки на їх основі; придбання і впровадження нової техніки (машин, обладнання) і нових технологій; виробниче проектування і здійснення капітальних вкладень, пов'язаних із упровадженням інновацій; застосування маркетингових інновацій тощо.

Про інноваційний розвиток вітчизняних підприємств можна судити за досягнутим рівнем впровадження інновацій. У табл. 1. приведена динаміка процесу впровадження та реалізації інновацій промисловими підприємствами за період 2000–2012 рр. Частка вітчизняних підприємств, що впроваджували інновації впродовж проаналізованого періоду є незначною. Як видно з табл. 1, починаючи з 2003 р. простежується тенденція щодо зниження інноваційної активності промислових підприємств. Так, частка підприємств, які впроваджували інновації, скоротилася у 2003 р. до 11,5% (проти 14,6% у попередньому). Тому майже втричі зменшилася кількість інновацій, які були реалізовані у промисловості. Проте, найменшою була частка інноваційних підприємств у 2005 р., вона становила всього 8,2% від загальної кількості промислових підприємств. Починаючи з 2010 р., інноваційна активність промислових підприємств починає наростати, і вже в 2012 р. частка інноваційних підприємств зростає до 13,6%, однак, ще не досягає рівня 2000 р., коли частка таких підприємств становила 14,8%.

Щодо кількості інноваційної продукції, що виставляється промисловими підприємствами на ринок, зростання простежується в період з 2005 до 2007 рр., а з 2008 р. відбувається поступове зниження питомої ваги такої продукції. У 2010–2012 рр. частка реалізованої інноваційної продукції в обсязі промислової становила лише 3,3%. В економічно розвинених країнах цей показник за останні 10 років не опускався нижче 20%. Водночас, у провідних країнах США, Японії, Німеччині, Франції частка інноваційно активних підприємств коливається в межах 70-80%, а в країнах ЄС їх частка вчетверо більша, ніж в Україні. Українська держава, на жаль, не приділяє цьому питанню належної уваги. Аналіз показує, що основним джерелом фінансування інноваційної діяльності були і залишаються власні кошти підприємств, обсяг яких у 2012 р. становив 7,3 млрд грн (63,9% у загальному обсязі фінансування технологічних інновацій).

Таблиця 1

Впровадження інновацій на промислових підприємствах [1]

Роки	Питома вага підприємств, що впроваджували інновації, %	Введено нових технологічних процесів	У т.ч. маловідходні ресурсозберігаючі	Освоєно виробництво інноваційних видів продукції	З них нові види техніки	Питома вага реалізованої інноваційної продукції
2000	14.8	1403	430	15323	631	
2001	14.3	1421	469	19484	610	6.8
2002	14.6	1142	430	22847	520	7.0
2003	11.5	1482	606	7416	710	5.6
2004	10.0	1727	645	3978	769	5.8
2005	8.2	1008	690	3152	657	6.5
2006	10.0	1145	424	2408	786	6.7
2007	11.5	1419	634	2526	881	6.7
2008	10.8	1647	680	2446	758	5.9
2009	10.7	1893	753	2685	641	4.8
2010	11.5	2043	479	2408	663	3.8
2011	12.8	2510	517	3238	897	3.8
2012	13.6	2188	554	3403	942	3.3

Проте цього не достатньо для впровадження радикальних та довготермінових інноваційних проектів. Потрібна належна державна підтримка інноваційної діяльності. Згідно зі статистичними даними, найбільш масштабне скорочення фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств за аналізований період (2000–2012 рр.) припадає на 2009 р.: порівняно з 2008 р. воно скоротилося на 33,7%. Це пояснюється загальноекономічною кризою. Зменшення фінансування інноваційної діяльності підприємств промисловості відбулося за рахунок як власних коштів (на 28,8% у 2009 р. проти 2008 р.), так і кредитних ресурсів (на 76,7% у 2009 р. проти 2008 р.). Низькі обсяги фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств мали місце і в 2010 р.: зросли лише на 1,2% проти 2009 р. та становили 8045,5 млн. грн. Проте вже у 2011 р. фінансування збільшилось майже вдвічі проти 2010 р. і сягало 14333,9 млн. грн. [1].

Вітчизняна інноваційна діяльність має ряд інших проблем: правові; охоронні; кадрові; організаційно-комунікаційні; інформаційні; проблеми комерціалізації. Вони обумовлюють негативні наслідки: низьку конкурентоспроможність продукції та послуг; технологічне відставання [3]. Це означає, що інноваційна активність потребує

розвиненої інфраструктури інновацій; підвищення якості управління інноваційною діяльністю (визначення національних інноваційних пріоритетів, досконалого механізму розподілу бюджетних коштів контролю за їх використанням; дослідження і адаптації зарубіжного досвіду стимулювання інноваційної активності.

Використана література

1. Офіційний сайт державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=205521&cat_id=201598www.ukrstat.gov.ua.
2. Ховрах І.В. Інноваційна активність вітчизняних підприємств / І.В. Ховрах, П.С. Мельничук // Інвестиції, інновації в економіці. – 2013. – №4 – С. 28.
3. Єрмолаєва В. Особливості та проблеми інноваційного розвитку в Україні / В. Єрмолаєва. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Dtr_ep/2010_6/files/EC610_46.pdf.
4. Кремень В. Нові вимоги до якісної освіти// Освіта України. – 2006.– №45-46. – С. 6-7.

УДК 32 / 33 : 17

Марія Рудакевич, д.н.д.у, професор

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ЕТИКИ ПІДПРИЄМНИЦТВА В РИНКОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

Mariia Rudakevych

PROBLEMS OF THE BUSINESS ETHICS DEVELOPMENT IN A MARKET ECONOMY

Ситуація соціокультурної та економічної криз, в яких перебуває Україна, обумовлений значною мірою розпадом попередньої системи цінностей та доволі кволим формуванням нової ціннісної парадигми. Між тим саме в цих процесах важлива роль належить підприємництву, яке формує стабільний, достатньо широкий економічно незалежний середній клас в соціальній структурі суспільства. Підприємницька діяльність найбільш природнім чином забезпечує перехід до системи зв'язків і відносин, властивих ринковій економіці. Суб'єкти успішного підприємництва засвідчують, що вони є найбільш мобільним соціальним прошарком, який у процесі господарської діяльності набуває і утверджує вкрай необхідні сучасному українському суспільству якості особистості (нове світобачення, новаторство, широка компетентність, творчий потенціал, конкурентоспроможність, лідерство тощо) та новий демократичний тип моральних відносин.

Особливості української ментальності – поєднання індивідуалістичних устремлінь та духу колективності – обумовили орієнтацію українського суспільства і підприємництва на західно-європейські цінності та стандарти свободи, самодостатності й життєвого успіху людини як суб'єкта дії. Підготовка до підписання Угоди про Асоціацію з Європейським Союзом, яка передбачає вільну економічну зону, підтверджує такий вибір. Остання ґрунтується на семи головних принципах міжнародного бізнесу сутність яких виражають два терміни – мораль і успіх: 1) відповідальність бізнесу: від блага акціонерів – до блага партнерів по бізнесу; 2) економічний і соціальний вплив бізнесу: до прогресу, справедливості і світового співтовариства; 3) етика бізнесу: від букви закону – до духу довіри; 4) повага правових норм; 5) підтримка багатосторонніх торгових відносин; 6) турбота про навколишнє